

Ψήφισμα για το θάνατο του Ομότιμου Καθηγητή Ι. Τουλουμάκου

Το Τμήμα Ιστορίας–Αρχαιολογίας εκφράζει τη βαθιά θλίψη για τον θάνατο του αγαπητού συναδέλφου και εξέχοντος ιστορικού, ομότιμου Καθηγητή Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας, Ιωάννη Σ. Τουλουμάκου.

Ο **Ιωάννης Τουλουμάκος** υπήρξε μια από τις πλέον εξέχουσες και επιδραστικές φυσιογνωμίες της ελληνικής ιστοριογραφίας του δεύτερου μισού του 20^{ού} και των αρχών του 21^{ου} αιώνα, με το έργο του να αποτελεί σημείο αναφοράς για τη μελέτη της Αρχαίας Ιστορίας στην Ελλάδα. Ως Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διαμόρφωσε μια διακριτή επιστημονική σχολή, η οποία αποδεσμεύτηκε από την παραδοσιακή, γεγονотоλογική εξιστόρηση των πολεμικών και πολιτικών συμβάντων. Αντίθετα, εισήγαγε και εδραίωσε μια βαθιά μεθοδολογική προσέγγιση, προσανατολισμένη στην κοινωνική, θεσμική και ιδεολογική ιστορία του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Το ερευνητικό του ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στην εξονυχιστική κριτική των πρωτογενών πηγών — φιλολογικών και, κυρίως, επιγραφικών —, τις οποίες αξιοποιούσε όχι ως στατικά τεκμήρια, αλλά ως ζωντανές μαρτυρίες των κοινωνικών δομών, των ταξικών ανακατατάξεων και των πολιτικών ζυμώσεων της Αρχαιότητας.

Η εργογραφία του εκλιπόντος διακρίνεται τόσο για το συνθετικό της χαρακτήρα όσο και κυρίως για το θεματικό της εύρος, καθώς καλύπτει ζητήματα που εκκινούν από τη θεωρητική θεμελίωση και τη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών της Κλασικής Περιόδου έως την ανάδειξη πιο εξειδικευμένων πτυχών της καθημερινής ζωής, όπως η κοινωνική λειτουργία του χιούμορ και της σάτιρας στην αρχαία Ελλάδα. Παράλληλα, το έργο του για τα ιστορικά προβλήματα των τάφων της Βεργίνας και τη μακεδονική ιστορία αποτυπώνει την επιστημονική του αυστηρότητα απέναντι σε ζητήματα αιχμής, όπου η αρχαιολογική μαρτυρία διασταυρώνεται με την ιστορική ερμηνεία. Πέρα από το πρωτότυπο συγγραφικό του έργο, ο Ιωάννης Τουλουμάκος προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στην ελληνική πανεπιστημιακή κοινότητα μέσω του μεταφραστικού του έργου, με εμβληματικότερη τη μετάφραση της *Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας* του γερμανού ιστορικού Ulrich Wilcken, ενός εγχειριδίου που γαλούχησε γενιές Ελλήνων φοιτητών και επιστημόνων.

Η ευρύτερη επιστημονική αξία του έργου του Ιωάννη Τουλουμάκου έγκειται στην ικανότητά του να συνδέει οργανικά την αρχαιογνωσία με τα νεότερα ιστορικά και κοινωνικά φαινόμενα. Το ενδιαφέρον του για τον μείζονα ελληνισμό, τη διασπορά, τη Μικρά Ασία, καθώς και για την ιστορική εξέλιξη των κοινωνικών θεσμών και σωματείων της Θεσσαλονίκης κατά τον 20^ό αιώνα, αποδεικνύει ότι αυτός αντιλαμβανόταν την ιστορική επιστήμη ως μια ενιαία και αδιάσπαστη διαδικασία. Μέσα από τη δραστήρια συμμετοχή του στην έκδοση έγκριτων επιστημονικών περιοδικών, όπως τα *Τεκμήρια*, δημιούργησε ισχυρές υποδομές για την καλλιέργεια της ιστορικής έρευνας στην Ελλάδα. Η αφοσίωσή του εξίσου στο επιστημονικό και διδακτικό έργο και η διάθεσή του να βοηθήσει νέους επιστήμονες (πολλοί από τους οποίους κατέχουν σήμερα θέσεις σε Πανεπιστήμια της ημεδαπής) καθιστούν τη μνήμη του ανεξίτηλη για όσους/ες τον γνώρισαν και ειδικά για τους μαθητές και τις μαθήτριάς του. Η απώλειά του προκαλεί βαθιά συγκίνηση και οδύνη και αφήνει ένα δυσαναπλήρωτο κενό στην ακαδημαϊκή και ανθρώπινη ζωή του Τμήματός μας.

Για τους λόγους αυτούς, το Τμήμα Ιστορίας–Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αποφασίζει:

1. Να εκφράσει τη βαθιά του θλίψη για την απώλεια του ομότιμου καθηγητή Ιωάννη Σ. Τουλουμάκου.
2. Να εκφράσει τα ειλικρινή του συλλυπητήρια στην οικογένεια και στους οικείους του.
3. Να παρευρεθεί αντιπροσωπεία του Τμήματος στην κηδεία του.
4. Να τιμήσει τη μνήμη και την προσφορά του με τον προσήκοντα τρόπο.
5. Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα και να κοινοποιηθεί στην οικογένειά του.